

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2013/35

Karar Sayısı : 2013/75

Karar Günü : 6.6.2013

R.G. Tarih-Sayı : 22.11.2013-28829

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Ankara 11. İcra Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 21.5.1986 günlü, 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un ek 9. maddesine, 29.3.2011 günlü, 6215 sayılı Kanun'un 10. maddesiyle eklenen '*Kamu kurum ve kuruluşlarına ait alacaklar hariç olmak üzere, spor kulüplerinin Spor Toto Teşkilat Başkanlığı nezdindeki isim haklarından doğan alacakları haczedilemez ve bu alacaklar devir ve temlik edilemez.*' biçimindeki yirminci fıkranın Anayasa'nın 2., 5., 10., 13. ve 125. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Davacı alacaklı tarafından yapılan kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takibin kesinleşmesi üzerine borçlu spor kulübünün Spor Toto Teşkilat Başkanlığında bulunan haklarına haciz konulması talebinin itiraz konusu kural gerekçe gösterilmek suretiyle icra müdürlüğünce reddedilmesi üzerine, davacı alacaklı tarafından icra müdürlüğü işlemine karşı şikâyet başvurusunda bulunulan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

3289 sayılı Kanun'un ek 9. maddesinin itiraz konusu yirminci fıkrası şöyledir:

'(Ek fıkra: 29/3/2011-6215/10 md.) Kamu kurum ve kuruluşlarına ait alacaklar hariç olmak üzere, spor kulüplerinin Spor Toto Teşkilat Başkanlığı nezdindeki isim haklarından doğan alacakları haczedilemez ve bu alacaklar devir ve temlik edilemez.'

B- Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2., 5., 10., 13. ve 125. maddelerine dayanılmış, 35. ve 36. maddeleri ise ilgili görülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Haşim KILIÇ, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU,

Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL ve Zühtü ARSLAN'ın katılımlarıyla 3.4.2013 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Erhan TUTAL tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşüldü:

Başvuru kararında, itiraz konusu kuralın, insan haklarına saygılı demokratik hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmadığı, şahısların alacakları ile ilgili olarak spor kulüplerinin isim hakkı gelirlerinin haczedilememesinin hak arama özgürlüğünün kullanılamaması sonucunu doğurduğu, kamu alacakları yönünden haciz yasağı konulmazken vatandaşların alacakları bakımından haciz yasağı getirilmesinin eşitlik ilkesi ile bağdaşmadığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 5., 10., 13. ve 125. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesine göre, ilgisi nedeniyle itiraz konusu kural, Anayasa'nın 35. ve 36. maddeleri yönünden de incelenmiştir.

İtiraz konusu kural, kamu kurum ve kuruluşlarına ait alacaklar hariç olmak üzere tescilli spor kulüplerinin Spor Toto Teşkilat Başkanlığı nezdindeki isim haklarından doğan alacaklarının haczedilemeyeceğini ve bu alacakların devir ve temlik edilemeyeceğini düzenlemektedir.

Anayasa'nın 35. maddesinde, herkesin, mülkiyet ve miras haklarına sahip olduğu, bu hakların ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabileceği, mülkiyet hakkının kullanılmasının toplum yararına aykırı olamayacağı hükme bağlanmıştır. Mülkiyet hakkı, kişiye başkasının hakkına zarar vermemek ve kanunların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla, sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma, ürünlerinden yararlanma ve tasarruf olanağı veren bir haktır.

Anayasa'nın 13. maddesine göre temel hak ve özgürlüklere yönelik sınırlamalar, demokratik toplum düzeninin ve laik cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı gibi hak ve özgürlüklerin özlerine de dokunamaz.

Çağdaş demokrasiler, temel hak ve özgürlüklerin en geniş ölçüde sağlanıp güvence altına alındığı rejimlerdir. Temel hak ve özgürlükleri büyük ölçüde kısıtlayan ve kullanılamaz hâle getiren sınırlamalar hakkın özüne dokunur. Temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamaların yalnız ölçüsü değil, koşulları, nedeni, yöntemi, kısıtlamaya karşı öngörülen kanun yolları gibi güvenceler demokratik toplum düzeni kavramı içinde değerlendirilmelidir. Bu nedenle, temel hak ve özgürlükler, istisnâ olarak ve özüne dokunmamak koşuluyla demokratik toplum düzeninin gerekleri için zorunlu olduğu ölçüde ve ancak kanunla sınırlandırılabilirler.

Demokratik bir toplumda temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamanın, bu sınırlamayla güdülen amacın gerektirdiğinden fazla olması düşünülemez. Demokratik hukuk devletinde güdülen amaç ne olursa olsun, kısıtlamaların, bu rejimlere özgü olmayan

yöntemlerle yapılmaması ve belli bir özgürlüğün kullanılmasını önemli ölçüde zorlaştıracak ya da ortadan kaldıracak düzeye vardırılmaması gerekir.

Diğer taraftan, Anayasa'nın 36. maddesinde, hak arama özgürlüğü güvence altına alınmıştır. Hak arama özgürlüğünün temel unsurlarından biri mahkemeye erişim hakkıdır. Mahkemeye erişim hakkı, hukuki bir uyuşmazlığın bu konuda karar verme yetkisine sahip bir mahkeme önüne götürülmesi hakkını da kapsar. Hak arama özgürlüğü demokratik hukuk devletinin vazgeçilmez unsurlarından biri olup tüm bireyler açısından mümkün olan en geniş şekilde güvence altına alınmalıdır.

Tescilli spor kulüplerinin Spor Toto Teşkilat Başkanlığı nezdindeki isim haklarından doğan alacaklarının haczedilemeyeceğini düzenleyen kural, spor kulüplerinden alacağı olan kişiler tarafından alacak davası açma ve icra takibi yapma hakkının kullanılmasını etkisizleştirmekte, böylece hak arama özgürlüğünü bu davalar yönünden ortadan kaldırmaktadır.

Öte yandan, tescilli spor kulüplerinin Spor Toto Teşkilat Başkanlığı nezdindeki isim haklarından doğan alacaklarının devir ve temlik edilememesi, spor kulüplerinin, alacakları üzerinde hukuki tasarruflarda bulunamamaları sonucunu doğurduğundan, bu niteliği ile itiraz konusu kural, mülkiyet hakkının ölçüsüz biçimde sınırlandırılmasına, hakkın özüne dokunarak kullanılamaz hâle gelmesine yol açacak niteliktedir.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 13., 35. ve 36. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 13., 35. ve 36. maddelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden, Anayasa'nın 2., 5., 10. ve 125. maddeleri yönünden incelenmemiştir.

VI- SONUÇ

21.5.1986 günlü, 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un ek 9. maddesine, 29.3.2011 günlü, 6215 sayılı Kanun'un 10. maddesiyle eklenen *'Kamu kurum ve kuruluşlarına ait alacaklar hariç olmak üzere, spor kulüplerinin Spor Toto Teşkilat Başkanlığı nezdindeki isim haklarından doğan alacakları haczedilemez ve bu alacaklar devir ve temlik edilemez.'* biçimindeki yirminci fıkranın Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, 6.6.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Başkanvekili

Haşim KILIÇ

Serruh KALELİ

Alparslan ALTAN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

Üye

M. Emin KUZ